

Memoria

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:
 Pe un an.....Lei 180—
 Pe un jumătate an.....Lei 100.—
 Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
 In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
 LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
 CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19

REDAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69
 ADMINISTRAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon: 10-86

O revelație a tranșelor.

Generația tină, care în războiu s'a afirmat atât de splendid, este o adevărată revelație a tranșelor.

Forța, puterea ei creatoare, dar îndeosebi utilitatea acelei generații însă în anii premergători războiului, nu reșea din nimic. Ea se evidenția, dar și acolo numai ca o simplă forță brută, abia în registrele armatelor, formând și acolo abia o serie de numerotați trecuți fiind din matricole în matricole, an de an.

Generația tină dinaintea de războiu, încolo nu reprezenta aproape nimic, căci ea în plină notă a timpurilor ușoare depe atunci era privită ca generația veseliei, a simpaticilor, a frecventatorilor localurilor zgomoase de petreceri, a celor ce trebuie să trăiască încă câțiva ani pentru a putea fi utili omeniei spre a putea fi incopciați în viață și în greutățile ei.

Când însă războinicul Zeu Mars a suflat gornul încăerilor grozave dintre popoare, atunci țările periclitate în existența și formațiunea lor au încărcat numai decât umerii tineri și neantrenați la viață și greutățile ei ai generației veseliei... și nu s'au dat înapoi de loc a-i pune la dispoziția războinicului Zeu, și nici celui cu seceră morții în mână

Au fost sacrificiați dovedindu-se apți pentru apărarea țării și nimeni nu s'a jenant de a înregistra marile lor sacrificii și bravurile lor; nici o nație nu s'a sfiit a trece sacrificiul și jertfa de sânge a generației tinere la capitolul beneficiilor naționale, și a gloriilor neperitoare.

Generația tină a desmințit prin fapte falșă concepție antebelică și falșă apreciere a lor de pe acele vremuri.

Generația tină, în războiu a devenit aristocrația războiului, heraldizată fiind cu epitetul de: „generație a tranșelor“.

A fost consacrată de generație a tranșelor iar după încheierea războiului, uzând ea, pe cont propriu, de această consacrare a devenit aristocrația păcii, fiind și pe mai departe înalt morala lor.

Antrenată în grelele încercări ale războiului uriaș din urmă, generația tină n'a putut lăpăda însă odată cu uniforma și spiritul ei plin de jertfă și gata la orice pentru garantarea unei adevărate prosperități. Generația tranșelor permanentizându-și virtuțile călitate în focul sfânt al apărării neamului său prin jertfa sângelui, s'a declarat și de aceasta dată gata pentru apărarea patrimoniului scump, câștigat în grozavele măsurări de forțe de pe vremea războiului.

A fost nevoe de aceasta, căci istoria stă încă deschisă și ușor se pot citi prin paginile ei, proaspăt scrise că, ea — generația tină — a fost aceea, care a salvat în multe țări izbânda tranșelor.

Nimeni nu poate desminți acest titlu de mândrie a generației tinere, precum nimeni nu poate desminți fără a comite o gravă minciună, rolul adânc salubru și salvator al acestei generații și în țara românească.

Spre fericirea țării și la noi, generația tină a știut să intre în arena vieții publice tocmai, atunci, când fiarele sălbătăciilor politice erau să sfășie trupul curat al izbândeii. Și aici în momente de grea ofensivă cu dușmanii interni, generația tină

s'a grăbit spre tranșele politice interne ocupând pozițiile cele mai gingașe și devenind în scurt timp victorioasă generație a frontului intern.

Cei cari în generația tină, care câștigând lupta neorganizați, și trecând acum la organizarea lor, declară a vedea un element de concurență, cum o fac aceasta liberalii, au deplină dreptate.

Generația jertfei, generația tină de după războiu, căreia i s'a luat veselia și frăgezimea și care a fost aruncată cu multă vreme înainte în tranșele greutăților vieții, este conștie de aceasta rivalitate, a înregistrat-o ca realitate încă de mult timp... dar nu se dă înapoi, căci trezită la realitatea minții sale, știe ce vrea și știe ce poate, pe cât de bine știe și-și cunoaște adversarii convingerilor lor.

Și tocmai pentru că știe că acești din urmă, din mărunte interese de partid, vreau să spolieze țara noastră de forța vigoasă, putere creatoare, sufletul nepătat și dragostea de neam neprecupețită a generației tinere, tocmai pentru că știe, ridică mânușa sfidării și trece înainte spre nobilele faturi, ce o călăuzesc.

A. T. Mureșan.

Reforme.

Partidul național-țărănesc, moștenitorul unui patrimoniu deficitar, hiper plin de jaf și rușine fără precedent în analele politice românești, pentru reabilitarea căruia trebuie să-și sacrifice tot ce are mai scump, a realizat în scurtă sa guvernare un bogat program de reforme.

Multe legi create de minți luminate și înțelepte, sunt o vie cheazăie despre capacitatea de guvernare a actualului guvern și o vie dovadă de reana credință și nepuțință a guvernanților de ieri, cari urmăreau nu binele poporului ci satisfacerea meschinilor lor interese de coterie ciocoiască.

Cetim din ziare șoptele unei noi reforme de interes capital pentru viața social-economică a României, săcătuită și pe această cală de nepriceperea copilărească a urgiașilor de ieri: e vorba de reducerea serviciului militar. A concretizat actualul guvern câteva reforme frumoase, dar de bună seamă proiectul de reformă care ochete serviciul militar, odată de-

venit lege, va întrece în importanță toate reformele de până acum. Și iată de ce:

Fiindcă dela război încoace dacă a mistuit vre-o problemă preocuparea conducătorilor statelor, atunci de bună seamă chestiunea reducerii serviciului militar, este aceia care a preocupat mai intens. Era și firesc, dictată fiind de nemiloasele dezastre economice aduse de război cari nu se puteau înlătura decât printr'o muncă intensă și rodnică, pe care n'o poți realiza când îți imobilezi întreg capitalul vâstărilor tinere în reci cazarme, pentru a-l ținea neproductiv, bugetiv doi sau trei ani.

Alte țări, înțelegând mai din vreme acest imperativ categoric, dictat de jena financiară postbelică, n'au prețet a reduce de timpuriu serviciul militar. De altfel toate considerentele pledează pentru această problemă. Nemții au dovedit în trecutul războiu, că soldații se pot instrui minunat și complet în 6 luni. Pe de altă parte, tot în acest războiu s'a do-

vedit, cât sunt de inutile multele instrucții de cazarmă.

Apoi distrugerea bogățiilor nu se poate reface decât prin capital. Și munca nu e altceva, decât un minunat capital producător de valori.

De aceea ar fi fost bine dacă s'ar fi schimbat și la noi de mult răul în bine, scutind bugetele de frumoasele sume reclamate de întreținerea droaiei de soldați ținuți un an în plus, smulgând mai pe puțină vreme vâstărilor tinere din satele patriarhale, unde prin munca lor rodnică ar contribui la înmulțirea capitalului național. Dar dacă nătărăii de ieri au neglijat problema, de bună seamă azi nu va mai scăpa. Reforma aceasta are multiple avantagii. În primul rând se fac economii bugetare respectabile; în al doilea rând se sporesc brațele de muncă și prin aceasta bogăția națională, și apoi să nu uităm nici latura morală, care nu e de mai puțină importanță. Căci anul al doilea de armată, e anul trândăvelii, în care soldații din lipsă de ocupații să dedau la imoralități, însușindu-și toate apucăturile rele și perversitățile orașelor, pe cari fatal le răspândesc apoi și în curatele sate românești.

Dar abstrăgând de avantajele amintite, guvernul prin reducerea serviciului militar, își va păstra intactă popularitatea, oscilând în ultima vreme, din cauza greutăților inerente patrimoniului deficitar lăsat de trântorii de ieri. Iată de ce actualul guvern nu trebuie să zăbovească, lăsându-se prada unor tergiversări inutile dacă nu dăunătoare, pentru marea reformă ce o are în perspectivă.

Și apoi, dacă Pronia Cerească va fi încă un an doi ocrotitorul țarinilor, așa cum în anul acesta a fost și dacă mințile conducătorilor de azi vor fi și pe mai departe luminate de aceeași dragoste față de popor, atunci avem ferma convingere — deja suntem pe calea refacerii — că țara va fi scoasă cu siguranță din impas, putându-și lua un loc de frunte între celelalte state europene.

IOSIF POGĂCEANU.

Tendințe de presă.

În negativismul dezolant care bântuie perseverent aproape unanimitatea presei noastre, curiozitățile formează un mozaic cu totul neobișnuit de pitoresc. La înălțimea tuturor acestor manifestări stă în special presa adversă democrației. Aceasta atitudine poate fi explicată în parte, prin prelungirea inepuizabilă a unor puternice tendințe specifice în scara vârstelor, adolescenței. Fără a fi în intenția noastră de a face o încercare de polemică, pentru că acest procedeu înțelegem să-l aplicăm numai acolo, unde nu se depășește limita unei subtilități de elementar simț, de noțiune cetățenească. Când aceste juste proporții sunt depășite polemica este o armă prea nobilă și inutil irosită.

(Continuarea pe pagina II-a)

Semnalăm doar unele dubioase semne de alarmă, dintr'unul din zărele animate de duhul „ordinei” intitulat cu același nume, dar care cu o tenacitate vulgară, presară disocia-tul germene al uni reacțiuni anarhice, alimentate zilnic de o ceată de măscărici, cupretinse misiuni mesianice, în a căror fel de a cugeta s'au potic-nit incert, două noțiuni: patriotism și politică.

— Redăm câteva rânduri din a-mintitul ziar a cărui mentalitate este anarhică, dar totuși prin ironia sor-tii se intitulează „Ordinea”. Rânduri cu pretenția de alarmante, dar prin tonalitatea lor desvăluie o puerilitate ciudată în felul următor:

„Din toate stațiunile climaterice și balneare vin știri cari arată că mii de persoane plecate să facă băi, au trebuit să se reintorcă la casele lor după abia câteva zile, de oarece au fost jefuite în tripourile deschise de guvern”.

— Nu ne mai obosim să ne mai punem zadarnic întrebare, din ce se-crețiuni de țărâțe cerebrale a putut să ia naștere acest profund devota-ment de apărare al cetățenilor.

— Ne miră totuși faptul, — că nu s'au impus guvernului, ca să ia măsuri imediate de a trimite din nou la băi pe toți aceia pe care tentațiunea unui noroc darnic, le-a pus punga la în-cercare, ca apoi hazardul să i depo-sedeze. Nu ne îndoim că dacă anar-hiștii ordinii tolerate, ar fi știut că

toate acele victime nu sunt așa de suferinde, pentru că intrădevar sau înfors prea de vreme de la obișnuita cură, dar sau întors pătrunși de dic-tonul că: „norocul este de partea prostilor”, ceiaze cu siguranță le-a dat o satisfacție de un ordin mai su-perior. Și în felul acesta se găsesc multe ineptii în lungul și'n latul nesfârșitelor coloane, toate purtând o imensă pată a negativismului re-acionar violent, ce încearcă de mult să tulbure ritmul vieții noastre pu-blice. Ceiaze însă constituie un sim-p-tom mai grav, este că acest negati-vism absolut, este întretinut de unii politicieni pensionari, cari fac ex-puneri lungi și sonore de detractare, a operii actualului guvern, așa că tot într'un număr recent vedem o confesiune a ilustrului dialectician al demagogiei românești dl Dr. N. Lupu, care constată cu bucurie, că cele 2—3 mii de voturi pe cari le-a deținut sunt o probă eclatantă despre reacțiune împotriva regimului. Nam vrea să tulburăm cu nimic această extatică înmulțire rezultată din măreața pu-tere de abstracțiune a dlui Dr. N. Lupu, dar ne permitem să punem o întrebare, cele 35.000 de voturi gu-vernamentale ce dovedesc?

— Și în felul acesta voroșe în fie-care zi câte cineva la Ordinea și ar fi bine să se mai tacă puțin, pentru că ar avea poate pentru prima oară ocazia să arate o manifestare în ritm de ordine. O. V.

Svârcolirele ișlicarului care a depravat politica românească

Ridicolul nu ucide. Mai bine ar fi altfel. Am fi și noi scutiți de escapadele stilistice donchișotești ale unor politicieni căzuți în dis-grația opiniei publice, bieți bărbați cu crize epileptice cari fac ori ce, se pretează la caraghioslăcuri com-promițătoare pentru oamenii nor-mali, afectează o diplomatie și un machiavelism prost fardat, dă lo-vituri de sabre în gol; scriu arti-colele prăbaste, fade, amorse, nedige-rabile; articole pe cari bieții ratați le vor senzaționale și nu sunt de-cât trivial, de insignifiate. Ace-ste personalități politice, multe ruginituri fleșcâte, cari put a naf-tălină dela distanță, strigă; urlă; se bat cu mâinile în piept; scriu articolele cu ce vreți; numai cu cre-erul nu; urlă; își acuză adversarul de inconsecvență imaginară; fac gălăgie numai să atragă atenția publică; să dovedească că există; o larmă și un tământu nemaipo-ment; un scandal de șatră țigă-nească, o reclamă de bălcu: Fiți atenți domnilor; e ceva extraordi-nar; nemaivăzut nemaiauzit. Pu-blicul de o ironie feroce în cruzi-meia lui; citește sau nu; rade sau injură românește, dându-i cu o des-involtură seducătoare în naturale-țea ei adresele predilecte românului când este plictisit sau prost dispus. Toți ramoliții politici; depășiți de realitățile actuale, părășiți de par-tizani și lapidați de opinia publică; monștrii morali, în care poporul și-a depozitat speranțele, entusias-mul, spre o regenerare morală a vieții noastre publice, și cari per-versi, lași, venali, egoiști, lipsiți de simț politic; afectați de o infirmi-tate congenitală în ceea ce privește realizările substanțiale, biețe căr-pe, marionete deplorabile, se con-solează cu reminiscențele tranda-firii ale unui trecut nemeritat de strălucit și de generos; scriu arti-colele în jurul cărora o regie de samsari interlopi a avut grijă să facă o reclamă degustător de mur-dară; atacă regimul la putere; cere puterea; face apel la încrede-rea publică. Cetățeanul onest ră-mâne contrariat; să-l scuipe între sprâncene pentru impertinența și aroganța cu care falsifică în chip grosolan adevărul sau să-l com-

pătimească pentru lipsa lui de mă-sură, total lipsit de simțul propor-țiilor; o sensibilitate perversă, or-dinară de față de mahala; cu o conștiință mănjită; și cu un curaj mizerabil de „Don Quichotte ramo-lit”. Numai în țara românească eu o opinie publică sau scandalos de-generoasă; dispusă să uite la pri-ma ocazie sau perversă, ironică sau profund cinică, opinie publică care rade cu o poftă contagioasă de elucubrațiile și de grațiile de balerină sclerozată a câte unei or-trepe politice; poate fi posibil a-cest spectacol degradant, spectacol demn de bordelurile clandestine de-la periferiile orașelor extremului Orient. Numai în atmosfera fetidă și pestilentială în care sesbete poli-ticianul român în majoritatea ca-zurilor, o lepră cu moralul depravat, poate fi posibil fenomenul pa-tologie al generalului Averescu, fantemă politică care se profilează monstruos și deseștător ca o pată de fariseism și falsitate demonică pe profilul moral al vieții noastre publice. Acest domn profund ino-portun pentru politica timpului pe care-l trăim, este sinteza ideală a politicianului a cărui structură mo-rală și intelectuală am erionat-o la începutul acestor rânduri. Mili-tar cu merite în timpul războiului, la încheierea păcii un uragan ex-traordinar de popularitate, unic poate în istoria politică a celorlalte ponoare, l-a cocoșat pe acest pro-fitor norocos al hazardului, în pri-mul plan al vieții noastre politice. Incediat după războiul când profi-torii bestiali ai măcelului de sân-ge și-au arătat colții și au speculat cu o ferocitate de briganzi starea nenorocită în care viețuim, când hienele gloriei noastre au început să desgroape trecutul cu ororiile lui, generalul Averescu nimbă de diademă de glorie a războiului, simțind pulsul situației, a aruncat o formulă aproape magică, o for-mulă care condensa lapidar toată sêtea nepotabilă a nenorocitului român pentru justiție și pentru răsplata ce se cuvine celor ce au dús țara asta în prăpastie. For-mula era laconică și pornită dela un general gloriós, avea o extraor-dinară forță de înviorare. Genera-

A doua scrisoare către plugari a d-lui I. Mihalache.

Plugari, semănăți sămânța aleasă!

Incepe de acum semănatul de toamnă!

Și e bine să nu întârziati — ca să dați timp rădăcinii să se lege zdră-vân de pământ, să nu o prindă crudă gerul iernei. Inghetul prăpădește mai repede semăntura proaspătă, de cât pe cea crescută și înfrățită. Vei arunca în cele 3 milioane de ha., de grâu cât se seamănă pe ah, deobicei, în țara noastră) vr'o 60.000 de vagoane de sămânță.

Și alte vr'o 1800 vagoane de să-mânță de orz de toamnă pe vr'e-o 110.000 hectare.

Noroc bun!

Dar și mînte înțeleaptă!

Căci multă risipă multă pa-gubă și multă trudă zadărnica adu-ce pentru plugari lipsa de înțelep-tăție — mai ales în momentul când asvârle sămânța în pământ.

Să vedem ce se întâmplă cu grăul — că să vorbim numai de el acum, — dacă-l semănăm așa cum îl luăm din arie.

Mai întâiu risipim pe degeaba vr'e-o 12.000 de vagoane (care costă bani), numai prin faptul că se-mănăm cu mâna în loc să se-mănăm cu mașina. Semănatul cu mașina economisește cam a cincea parte din sămânță. Ea seamănă nu-mai ce trebuie — nu ici des și colo rar, — și nu rămâne nimic pe dea-supra nêngropat să usuce soarele sau să mănânce păsările. Apoi ma-șina îl seamănă la aceeași adâncime de răsare tot odată. Soarele pătrunde mai lesne și pământul se coace mai re-pede, de nu cade așa ușor la vânt. Iar curățitul de plămîdă și de alte buruieni, se face cu multă înlesnire.

CUM SĂ SE FACĂ SEMĂNATUL

Dar paguba cea mare nu vine din felul cum semănăm, ci din felul se-mînței pe care o semănăm.

Credeti dvs., că semănăm 60.000 de vagoane de grâu, din care iese fir-ul bob la bob? Cel puțin 3000 de vagoane sunt: neghină, mazărice, pălămidă, și tot felul de buruieni, da-că sămânța se pune necurățită în pă-mânt, pentrucă la noi nu e răspân-dit obiceiul de a se da la vânturăto-are și la trifoi sămânța — ci o se-mănă românul cu totul, așa cum a adunat-o din arie.

Nu cresc oare destule bălării în țară fără să le semene nimeni? Mai trebuie și adunate și semănate pe ur-ma plugului? Să le și muncim? Să ne murdărim cu ele, de buna noas-tră voie marfa curată?

lul Averescu preconiza „Răspun-derile”. N'au cavintele destulă sub-stanță plastică și suficientă capa-citate simbolică pentru a reda în toată amploarea ei epică frenezia cu care întregul popor românesc într-o solidaritate fără rezerve, a trimis generalului Averescu, ade-ziunea lui entusiastă. Și poate nici un idol al poporului n'a desmintit mai trivial și mai murdar speran-țele ce le întrupează ca generalul Averescu. Acest om, ca nici un alt politician român a cultivat în ju-rul lui cea mai barbară și mai mi-zerabilă ploră de canalii și de es-eroici politici. Sub guvernările ge-neralului Averescu, rămase de po-mină în istoria politică a țarei noastre, a fost un jaf de briganzi ai Balcanilor în visteria Statului, un haos și o mizerie cum nu s'a mai închipuit. Și acest domn, care a compromis politica românească, își permite să dea lecții de civism, de consecvență și să-i facă școală politică tocmăi dlui Iuliu Maniu, generalul Averescu, tocmăi cine!, acuză de demagogie și inconsec-vență pe dl Maniu. Până aici am ajuns! Conduita oltică de marion-eta a generalului Averescu, ori când slugă a liberalilor, credeți că a excelat prin consecvență? Iată

Să mergem mai departe cu soco-teala.

În cele 60.000 de vagoane de să-mânță — așa cum ar ieși din arie, la noi — sunt pe puțin alte 10000—15000 de vagoane de secară, de orz, și de ovăș. Bună e și secară — dar de ce să o amesteci cu grăul? La O-bor se vinde grăul — grăul, și secara — secară. Iar pe pietele streine, — așa ceva (amestecătură) nu se cum-pără. De ce să ne batem joc de mărfa?

Apoi mai sunt alte vre-o 1500 de vagoane de boabe de brău care nu incoltesc: ori că sunt seci, ori sunt sfărâmate! De ce să nu le aru-tăm la vânt? De ce să nu le o-prim ca să le măcinăm ori să hră-nim animalele?

Și în sfârșit, ceea ce rămâne grău adevărat ce soi de grău e? E neam bun? E de neam prost? Pentru că: „ce semănăm, aceea răsare”.

„Neam bun de oameni”. — „Neam bun de vite” — așa e cu toate, așa e și cu sămânța de grău: „neam bun” și „neam prost”!

60.000 de vagoane de sămânță de grău de neam prost — pot da țării într'un an bun, pe cele 3 milioane ha — cel mult 270.000 vagoane (cam 300 kgr. la ha).

Nu mai 45.000 de vagoane de să-mânță de grău de neam bun, pot da pe aceeași întindere, în același an, cu aceeași ploie, cu aceeași muncă, cu a-ceiași plugari, aproape cu 100.000 de vagoane mai mult.

Și încă de ce calitate, și de ce preț! Eu am făcut socoteala numai la grău!

Așa e și cu celelalte.

Și mai ales cu orzul!

Nu este cereala mai plină de ames-tecături ca orzul românesc.

Mergea vorba acum câțiva ani că hamalii din portul Hamburg, n'au voit să descarce orzul românesc din vagoane pentru că-i înăbusea praful și murdăriile cu care era amestecat.

Eu nu cred — dar mă doare inima că se poate vorbi așa ceva de țara mea.

Iată marea însemnătate a semin-telor curate și de soiuri alese! Singură alegerea seminței, sporește producția cu 30 la sută, și-i ridică preț-ul poate cu alte 20 la sută.

De aceea în streinătate — este lu-ptă și întrecere mare între învățații

(Continuare în pag. III-a.)

o pildă dintre prea multe altele. În ziua de 27 Ianuarie 1926, generalul Averescu ține un discurs fulgerător împotriva prințului Carol. La 27 Iunie, amețit de faimoasa cără-midă care i-a luat puterea și știind că Manoilescu lucrează la Paris, afirmă că chestia constituțională este revizibilă.

Peste o lună sub sugestia domi-nantă a lui I. C. Brătianu, gene-ralul Averescu declară că nu ad-mite revizuirea hotărârii dela 4 Ianuarie 1926. În procesul lui Ma-noilescu se pronunță pentru revizuire pentru ca apoi ulterior să desmintă. Iată cine acuză pe dl Maniu de inconsecvență. Dl Maniu acuzat de demagogie?! Iarși o mistificare mizerabilă a realității. Astăzi când dl Iuliu Maniu a con-fisat tot entuziasmul nostru clo-cotitor, și când dă dovezi strălu-cite de admirabile calități de om de guvern, generalul Averescu, care ar trebui izolat cu desăvârșire din viața noastră publică, îl in-sultă. Opinia publică a răbdat prea mult; dl General să ne slăbească: ne-ar face bucuria să ne lipsească de mumiă sa politică din menajeria vieții noastre publice.

C. H. Ciurcu
Giurgiu

Intrunirea marelui sfat al tinerilor — frați plugari!

Mierurea trecută s'au adunat la Cluj chemăriștii din Ardeal, Banat și Bucovina pentru a se sfătui asupra celor ce s'au făcut în politica țării noastre în trecut și ce trebuie făcut pe viitor.

Cine sunt chemăriștii? Cei mai mulți dintre voi și mai ales aceia dintre voi frați plugari, cari luptați mai de mult în partidul dlui Maniu, aceia știți bine că chemăriștii sunt tinerii cărturari din partidul național-țărănesc. De ce se numesc ei chemăriști? Uite vă spun pe scurt. Vă spun pe scurt că faptele chemăriștilor au fost mare, frumoase multe și pline de cea mai curată dragoste de neam și țară; nu-i vremea să le spun pe toate acum, voi spune deastădată deci numai aceea, cum, când, și că de ce au intrat în partidul național țărănesc?

Cam prin anul 1925 Marele Intemeietor al României de astăzi, Regele Ferdinand văzând că pe ardeleni și mai ales pe naționaliștii dlui Maniu celelalte partide nu-i lasă să cârmuiască, chiar și atunci când partidul liberal și slugile lor: averescanii, fac greșeli peste greșeli în cârmuire, spre marea pagubă a țării. Văzând aceste Marele Rege, a declarat că dacă va trebui format un guvern nou, nu se va învoi în nici într'un guvern, din care ar lipsi naționaliștii Ardeleni.

Constantinescu-Porcu, diavolul partidului liberal auzind și el vorbele părintești ale Regelui Ferdinand s'a pus la lucru.

S'a zbatut zi și noapte ca să poată cumva încerca trebile țării așa ca lucrurile să nu se înfaptuiască astfel. Și ce a făcut Constantinescu-Porcu? În 1926 când s'a schimbat guvernul și când dar, trebuia să vină la cârmă și naționaliștii ardeleni? Știți ce a făcut „Porcu“ s'a pus și a adunat toată „uscătura“ din partidul național, a cumpărat pe Goldiș, Lupas și Lăpădatu și i-a făcut ca aceștia să-și întoarcă spatele partidului național; să lase pe omul care intruchipează cineasta: pe dl Iuliu Maniu, de dragul îngâmfării să ajungă ministri și s'au lăpădat murdar de tovarășii lor de ieri.

Oamenii aceștia, cari dealtfel nu erau altceva decât niște păpuși de joc zdrențoase în labele lui Constantinescu Porcu, încă pe când au plecat din partidul național au vrut să fure numele cinești al partidului prezentându-se dar pentru a face parte din noul guvern, zi când ei sunt naționaliștii ardeleni, pe când ei într'adevăr erau fugali din partid.

Și atunci când românii cinești au văzut că la ce murdării și ce tradări spurcate sunt în stare unii oameni, atunci din acest mândru Ardeal frământat o mie de ani, s'au ridicat deodată peste o mie de tineri cărturari și ca tineri, cari până atunci nu făceau parte din nici un partid, l'au rugat pe dl Maniu să-i primească de tovarăși de luptă pelângă Domnia Sa, răzbușind ei astfel trădarea celor câți-va ardeleni fără suflet. Și atunci tinerii cărturari, noii tovarăși de luptă ai dlui Maniu, au scris o chemare către toți tinerii din țară, talmăcind acolo gândul lor. Ca răspuns la aceea chemare, oastea mândră a dlui Maniu s'a spărit cu încă câte-va mii de tineri și astfel partidul național din Ardeal a ajuns să fie cel mai tare partid din țară.

Cei cari au trimis aceea frumoasă chemare către țară și cei cari s'au prezentat la aceea chemare au fost numiți chemăriști. La scurtă vreme am întemeiat acest ziar, această temută armă de luptă a noastră, acest talmăcitor al gân-

dului nostru, (care și el se numește „Chemarea“).

Fiind noi groaza celor ce ne-au stăpânit și tâlhărit până'n toamnă, am îndurat multe și mereu ne-au amuțit glasul și ne-au împiedicat în fapte. Cum însă noi am muncit totdeauna numai pentru binele neamului și pentru dreptate și adevăr, am învins.

Și acum după învingere vrem să împărțim roada izbândeii noastre și cu tinerii dela sate cu feciorii vecinici dela sate. Marele sfat al chemăriștilor s'a adunat zilele trecute și a hotărât adâncirea legăturilor noastre sufletești cu voinicii dela sate.

Plugarii și cărturarii români au fost frați întotdeauna, și în bine și în rău.

Și acum de ce nu am înțeles tinerii cărturari „chemăriști“ au dat mână frățească cu tinerii plugari cu „voinicii“ satelor noastre.

Dacă în trecut numai cărturarii singuri, au știut să fie groaza averescanilor, fripturiștilor, liberalilor, acum că ne-am unit cărturarii și plugari, închipuiți-vă ce teamă au de noi.

Așa e bine, căci vai de țara românească, atunci când flămânzii de liberali și averescani nu se tem de nimeni.

Ei știu prea bine. Să știm deci și noi cu totii, că-i mare lucru să-ți fie pe ei în frâne, dar slavă Domnului tinerii țării noastre sunt în stare și de asta.

Ei plâng, țara s'ă ucură. Asta o vrem și noi.

Sandu Beiușanu.

Din Uioara.

Duminea trecută s'a continuat cu aceeași însuflețire organizarea roatelor de voinici din plasa Uioara.

În acest scop au plecat la sate dnii: Dr. Onoriu Cismașiu, președintele organizației de plasă al partidului național țărănesc și dl. Bazil Gruia, redactor la „Chemarea“, care actualmente se află în concediu.

S'au organizat roatele de voinici din comunele: Ciuci, Copand, Căptălan și Noșlac, flacăii și tineretul satelor fiind fericit și mândru că prin aceasta poate ajuta efectiv partidul național țărănesc în marea operă de salvare și fericire a țării.

În fiecare din comunele de mai sus s'a ținut câte-o adunare la care a luat parte întreg poporul din comună, în fața intelectualii satului, cari au salutat în mijlocul lor cu bucurie pe reprezentanții dela centru ai partidului.

Atât dl. Dr. Onoriu Cismașiu cât și dl. Bazil Gruia au ținut să releve mai ales importanța și rostul organizațiilor de voinici, precum și opera de până acum a guvernului, în năzuința-i binecuvântată de a scăpa țara dela peirea pregătită de către guvernele trecute.

Dl dr. Onoriu Cismașiu a făcut un crâncen rechizitoriu guvernelor liberale și averescane de ieri, cari n'au ținut socoteală de voința poporului, și au guvernat jefuind și sărăcind țara, lăsând în urmă acel imens și grozav deficit de 17 miliarde.

Dl Bazil Gruia insistă mai ales asupra rostului organizației de voinici și asupra faptului că „Voinicii“ nu-s decât „chemăriștii“ satelor cari trebuie să-și dea mâna cu chemăriștii dela orașe, dela școală, pentru a asigura pe vecie era nouă de dreptate și legalitate ce s'a deschis prin guvernare lui Iuliu Maniu.

Oratorii au fost ori aplaudați și ovationați de popor iar tineretul a și început imediat să se înscrie pe listele Voinicilor.

Trebuie amintit cu acest prilej și apostolatul pe care-l fac în mijlocul poporului preoții din aceste comune: dnii A. Șerban din Ciuci, Al. Pop din Căptălan și N. Hălmău din Noșlac.

A doua scrisoare către plugari a Dlui I. Mihalache.

agriculturii: cum să producă sămânța, de soiuri alese, care să dea: și mult și bun.

SELECȚIONAREA SEMINTELOR

Dintr'o holdă de milioane de spice de grâu (luăm grâul ca pildă, dar așa se face cu toate plantele mai însemnate) se aleg numai câteva sute de spice: cele mai pline și cele mai frumoase. Fiecare spic se seamănă pe bucățica lui de pământ, alături de altă bucățică semănată cu un spic de rând, (se zice „martor“), ca să se vadă deosebirea. La sfârșitul anului, se vede ce a ieșit din fiecare spic. Se opresc — din cele câteva sute de parcele, — numai câteva care au dat roade mai frumoase și care au ținut piept mai bine la ger, la secetă, la rugină, la cădere, la scuturare. — apoi care au bobul mai bogat, mai greu, mai frumos. Pentru anul viitor se pun la semănat numai cele 3-4 parcele cari au ieșit în frunte. Se urmăresc și în anul al doilea și al treilea — până când din toate rămâne una-două care se trage, fiecare, din spicul de cel mai bun soi (linie). Aceste semințe se cheamă „selecționate“. Și selecționarea se urmărește pe fel și fel de căi și prin fel și fel de mijloace.

Astfel de semințe selecționate, nu se răspândesc însă în comerț până când nu se face o nouă probă: în ce colțuri de țară le merge tot așa de bine, ca acolo unde s'au prăsit. Pentru că s'a făcut dovada că sămânța bună în satul meu de munte, (unde am umezeală și adăpost) nu e tot așa de bună și în satul d-tale așezat în Bărăgan unde e vânt, și secetă și ger.

Prin „Câmpurile de experiență“ — ani de zile se urmărește: în ce colțuri de țară îi prieste fiecărui soi de sămânță aleasă? Și numai după aceea, se dă la marea înmărire ca să cumpere numai plugarii din acele părți.

Câte 10—15 ani țin astfel de încercări.

Și producția e sporită numai prin calitatea seminței cu 30 la sută.

JERTFELE FACUTE DE STAT

Astfel de încercări, de câțiva ani se fac și la noi — la școlile înalte de agricultură, la câteva din fermele Statului și la 4 particulari (Soc. Sămânța, dnii: Cipăianu, Konopi, Ștefani).

Acum Statul a pus dintr'un fond de 500 de milioane pe care îl are a-nume pentru sporirea producției agriculturii vr'o 70 milioane lei pentru desăvârșirea acestor lucrări.

Apoi Statul a luat măsuri, ca nici un bob din acea sămânță „selecționată“ din aceste ferme să nu mai meargă la măcinat, ci să intre toată în pământ. Și s'a dat poruncă să fie dată la plugarii, pe schimb cu d'ia lor: kgr. pe kgr. Diferența de preț o plătește Statul cu alte vr'o câteva zeci de milioane de lei.

Statul a mai luat măsura să cumpere mașini de curățit cereale (curățitoare, trioare și vânturătoare).

Ele se dau la Cooperative și Camerele Agricole și se plătesc în 75 lei sută (25 lei la sută) îi plătește Statul, și încă pe datorie, în doi până la trei ani cu dobânzi de nimic.

Vă spun acestea ca să vedeți ce jertfe face Statul. Și încă e puțin. Când va putea, face mai multe — căci ele se răsplătesc din sporul de producție, din care vine și Statului partea lui de venit.

Dar pentru că ținta să fie atinsă, se cere și ajutorul mintii Dvs., frați plugari.

De aceea, ascultați și înțelegeți: Când auziți, de semințe de soi bun — alergați după ele.

Fermele au poruncă să dea toată sămânța începând cu plugarii întovărășiți în cooperative agricole, iar acolo unde dacă nu se poate altfel se vor da și la plugarii în parte cu cei

cari își pregătesc mai cuminte pământul de semănat.

Cuții nu avem însă, de cât o sută de vagoane sămânță de soi ales de grâu (semințe selecționate) și mai puțin de o sută de vagoane pentru orz (tot selecționat) nădejdeea cea mare pentru anul acesta și alți câțiva, este să curățim sămânța cea mai bună care se găsește prin localitate, ori în apropiere — or în părțile cu clima asemănătoare — și apoi, să o semănăm după ce am curățit-o.

Unde sunt curățitoare (la ferme), alergați acolo. Într'un ceas e gata.

Dacă pe aproape nu sunt curățitoare — ați să vă triați (ciltădre). Trioarele asvarle: deoparte murdăriile: pământ, pietricel; dealtă parte boabele pipernicite, buruienile mici, neghină, mazăricea, pământidă, apoi spăturile, scăra și őrul — și în sfârșit: alege, pe mărimie, bob cu bob, tot ce rămâne grâu curat.

Acolo unde nu sunt trioare — dați sămânța măcar la vânturătoare. Pleava și semințele ușoare (buruieni, neghină) sunt alese de a parte — iar boabele grele de alta parte.

Să nu meargă în pământ decât bobul plin, greu și bine copt, care în colțește și are în el hrană bogată, să poată hrăni colțul până când se lipește de pământ ca apoi să sugă hrana de aci.

Și saramurați, sămânța înainte de a o semăna — cu piatră vântată, ori cu prafuri pe care le găsiți la Camerele Agricole.

Căci așa se ferește de boala tăcu-nelului și a mălurei, care se găsește și ea în sămânța ei lipită de sămânța grâului.

Nu uitați o clipă: ce sămănați aceia culegeți — și că bălăriile trebuie să stărpite, iar nu semănați și muncite.

I. MIHALACHE

Ministru Agriculturii.

Declarația Dlui Dr. S. Sbârcea.

— Pentru „Națiunea“.

Stimate Domnule Director,

Cetind în prețiosul Dv. ziar No. 26 din 25 August a. c. sub titlul de „Necuviința liberală“ un articol în legătură cu persoana mea, pentru restabilirea adevărului, țin a Vă face următoarea:

Declarație:

Intreaga știre apărută în ziarul „Națiunea“, privitoare la intervenția, ce afirmative ași fi făcut-o în chestiunea mea personală, este un noadevăr. Eu din 1 August a. c. până în prezent, nu am părăsit domiciliul meu, doar am fost odată în comuna mea natală și odată la Cluj la Barou, deci nu am putut fi în acest interval de timp pe la Dragoslavele sau prin alte părți ale țării.

Mă miră mult, că unele ziare, din lipsă de știri, își combină fel de fel de fantasmatorii pentru a îmbăta de cap publicul naiv și dornic de senzații, dar ne miră și mai mult, că prin astfel de știri caută să submineze autoritatea celor mai înalți demnitari ai Statului și să lovească în simțul de dreptate și în caracterul oamenilor îmbătrâniți în cinste.

Vă rog Domnule Director să publicați această declarație a mea în proximal număr al prețiosului Dv. ziar.

Vă rog primiți asigurarea deosebitei mele considerațiuni

Bistrița la 30 August 1929.

Dr. Simion Sbârcea.

Anunț.

Domnii licențiași în drept din Ardeal și Banat cari doresc o intra în serviciul Poliției, pot să-și depună cererile până la data de 10 Sept. a. c. la Inspectoratul Regional de Poliție Cluj.

In jurul reducerii serviciului militar.

Fără îndoială că niciodată n'a existat în gospodăria statului nostru, o tendință de cruțare a bunurilor lui ca cea pe cari cu mari eforturi, o desfășoară regimul de azi.

— Vechile sisteme de guvernare de până mai ieri, pornind dela o falsă concepție de stat, că statul este dator să ajute ridicarea unei anumite clase orășanești, au aplicat această formulă fără să mai discute metoda care trebuia să definească scopul. Consecința a fost, că statul a fost transformat imediat într-o materie brută pusă la îndemâna oricui. Finalul acestei încurajări de stat se cunoaște îndeobște și se știe bine, criza enormă financiară și economică, fără să mai amintim și pe cea morală a răspunderilor.

— Dar acum, cu era nouă politică care s'a început, s'au început și metode nouă, cu scopul de a renova statul, și de a deschide un drum spre progres. S'au făcut încercări de tot felul unele chiar cu riscuri, de a acoperi difiците rezultate ale anilor trecuți.

— Acum iată că vine ecouri comentate, cari spun că se pregătește reducerea serviciului militar. Desigur că peste această relație nu se poate trece ca peste un fapt divers. Este o problemă foarte simplă, dar urmările ei sunt de cea mai serioasă importanță.

Pentru armata noastră reducerea termenului de serviciu, atât din punct de vedere practic cât și din punct de vedere teoretic, nu constituie nimic grav: Nivelul pregătirii tehnice a soldatului nu ar fi lezat întru nimic.

Timpul de un an la care s'ar reduce ar fi îndestulitor să dea noțiunile teoretice și practice oricărui soldat și chiar să-l deprindă cu o serioasă educație militară. Este inutil să spunem că timpul în care recrutul devine adevărat soldat este cel din Februarie până în Iunie, perioadă instrucției.

Dar să se amintească — numai, că în timpul marelui războiu au fost state care în șase săptămâni și-au pregătit armate formidabile, pe care apoi imediat le-au supus celui mai grav examen.

Deci, din punct de vedere militar problema nu poate să întâmpine dificultăți de nici un ordin.

Privită însă problema, din punct de vedere economic, ar avea consecințe de ordin divers; o economie bugetară foarte însemnată care s'ar putea utiliza: o parte la înzestrarea armatei cu cele necesare, iar altă parte ar umplea anumite goluri cari cer urgență imediată.

— Chestiunea mai prezintă o latură destul de însemnată, anume: munca acelor vânjoase brațe a căror lipsă se simt în atâtea mii de gospodării. Nu încercăm să facem o statistică al rezultatului, zecilor de mii de brațe puse toate să activeze munca agricolă, care ar fi foarte surprinzătoare.

— Din aceste motive chestiunea nu mai trebuie pusă ipotetic, dar ea trebuie rezolvată cât mai repede, realizând astfel cel mai important salt în apărarea noastră, și în economia noastră.

O. V.

Aviz. Orice manuscrise se vor trimite pe adresa ziarului „Chemarea”, Str. Regina Maria 36. (Tipografia Națională) Cluj. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Redacția.

Cețiți și răspândiți
„CHEMAREA”

La testamentul politic al înaintașilor, Chemăriștii au adăugat o serie de postulate, adaptări circumspecțe la noua ordine politică, socială, morală a statului întregit. Și-au complectat doctrina, fără s'o altereze. Dar cum nici un sistem nu e durabil și orice teorie rămâne ineficace dacă nu e descinsă pe planul realizărilor, Chemăriștii și-au alcătuit un program de acțiune directă, pe care îl realizează potrivit unei discipline de fier.

„Manifestul moral” a fost un catechism de povește adresat aleșilor națiunii. Erau îndemnați rupând cu miserabilele năravuri ale parlamentarismului țigănesc, să fie probi, diligenți la datorie, ireproșabili. Și avea în ea ceva fermecător și semnificativ, lecția aceasta de civism dată de tineretul ardelean, majorităților guvernamentale.

Motivul votat la congresul de zilele trecute, este o afirmațiune de principii și o făgăduință.

Și de pe acum parcă, se aud la toate trecătorile, munților, tâlpile sonore de legionari ale Chemăriștilor.

(Cuvântul)

Alexandru Kirîțescu.

Inceput de stagiune.

Ne mai despart numai câteva zile de data când teatrul și Opera din Cluj își vor deschide iarăși porțile, unei vieți intelectuale, așteptată de toți cu nerăbdare. E bine să poposim pe o clipă pe marginea acestui inceput de stagiune, văcând unele observații pe cari le credem necesare.

E evident că aceste două instituțiuni împlinesc un gol cultural care se diminuează din an în an, fapt care nu ne poate procura decât bucurie. Trăind cu minorități avantajate de trecut, trebuie să întreprindem o intensă și sistematică propagandă de culturalizare a păturilor noastre sociale, dovedindu-ne astfel un popor demn de frații noștri occidentali și demni mai ales de a stăpâni aceste plaiuri nu numai în virtutea unui drept istoric ci și ca reprezentanți ai unui spirit latin, capabil de realizări artistice superioare.

Iată de ce tineretul național țărănesc, înțelegător al problemelor culturale, ce se impun după unirea cea mare, e alături de toți actorii cari înțelegânduși rolul sunt decisi la o muncă cu adevărat culturală.

Noi știm că Teatrul și Opera din Cluj sunt localuri de refugiu alor multe figuri sinistre cari n'au nimic comun cu scena. Aceasta e de altfel un sistem caracteristic mentalității noastre despre tot ceace constituie o instituție de Stat. Dar nici căiri biletele de recomandății n'au o mai mare valoare ca în templul Thaliei: nici căiri simcerele nu se practică pe-o scară mai întinsă; nici căiri coconetul isteric nu predomină ca aici și nici căiri bugetul nu e mai ros de nulități ca în aceste instituții, fapte cari toate contribuie la descărajarea elementelor cu adevărat valoroase pe cari noi cu scrisul și cu avântul nostru tineresc vom ști să le sprijinim. Cerem deocamdată dlui Pavel o mână de fier și lăpădarea de tot ce cotidian se dovedește inutil.

Știm că economiile, de cari actualii guvernanți sunt obsedați, nu se pot face în teatru și cu atât mai puțin în Operă. Dar dacă e vorba să se cheltuiască, atunci să se cheltuiască cu pudoare. — cele două instituții neputând fi transformate în azile ale amatorilor de multicolore lumini de rampă.

Știm că bugetul lor, deși cuprinzător, nu e suficient. Avem însă convingerea că dacă s'ar verifica cheltuielile inutile și lefurile plătite de-o pildă unor tenori ruginiți, cari pentru 10—15 spectacole pe an încasează 20—25 mii lei lunar, — atunci multe din asperitățile actuale ar putea fi înlăturate.

Noi nu bănuim pe nimeni de turcisme! Un strein venind ocazional la Cluj ar putea confunda însă teatrul cu un harem. Nu înțelegem de ce atâta sex frumos într-o instituție care prin definiție nu are cu barul nimic comun.

Sunt toate aceste defecte inerente unui teatru de stat. Un buget votat și garantat pentru un an de propagandă culturală în „Capitala Ardealului” e o perină moale pe care te poți culca în voie. Sălile goale impresionează dar nu interesează căci administrațiile financiare filtrează bugetul lunar. Aceasta e adevărata situație a „teatrelor naționale”. Ele nu sunt o necesitate simțite de colectivitate ci numai instrumente de culturalizare, create „din interese superioare de Stat”. Noi riscăm o afirmare! Teatrele de Stat sunt termometrul intelectual al unei țări. Cu cât sunt mai multe cu atât poporul respectiv e mai înapoiat. Atunci intervine Statul și prin mări sume, luate în bugetul țării, oferă spectacole pe un preț derizoriu, căutând să-l cultive.

În țările din Apus teatrele sustinute bugetarmente sunt foarte puține. Apar în schimb teatre particulare, create din necesități cerute de colectivitate în cari, lucrându-se pe cont propriu, nu pot surveni balcanismele endemice, susținute din impozite directe. Această problemă la noi încă nu e actuală. Vom rămânea încă mult timp cu teatre de Stat și cu un capital biologic rural analfabet.

Acceptăm deocamdată aceste teatre cu o singură condiție: să fie adevărate focare de cultură în funcție de actorii talentați vizibili. Altfel ce rost ar putea avea ele în cadrul vieții noastre publice când n'ar mai corespunde scopurilor cărora au fost destinate.

Dar vom reveni!

Drăușan Corneliu.

Scrisori dela Redacție.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

Ziarul „Chinuința”. „Din gafă 'n gafă” este titlul permanent sub care ziarul „națiunea” din Cluj, comite — spre binele neamului nostru — cele mai mari gafe. Așa spre pildă gafa „comentată” în numărul trecut al ziarului nostru sub titlul de: „Necuviință liberală” și o gafă patentată. Ar fi bine să preluăm și Dv. cei dela „Chinuința” titlul sugestiv: „Din gafă 'n gafă” și să vă arătați acolo toți dinții. Primul articol ce ați putea scrie acolo ar putea fi: „Nașterea dlui Ogoga”. „Alexandru Averescu începe să facă politică”. „Se formează partidul politic: batjocoriri „al poporului”. „Apare ziarul biruinței mășave, deci trecătoare și al permanentei chinuințe, numit „Chinuința”” Sunt tot atâtea teme, pe care cucul flămând al partidului le-ar putea desvolta admirabil sub titlul „din gafă

'n gafă”, semnătura lui acolo, ar fi apoi admirabil de bine potrivită, echivalând cu o adevărată gafă și fiind scris într-o gafă deci: gafă 'n gafă.

„Adevărul” câte odată neadeverat. Deosebirea dintre adevăr și adevăr e considerabilă, căci reoglindește două istorii destul de îndepărtate una de alta. E cel puțin așa mare deosebirea, cât de mare e diferența între ceea ce de fapt e „voinicul”-ul și cum ar vrea să-l prezinte „Adevărul”. Nu uitați că adevărul e mai prețios și mai vechiu...

Dr. Juga (Klooska) szásados, alnök. Nu cumva „m. kir”? și nu cumva și „vitez”. Președintele invalizilor noștri de război, nu știu dacă face bine să facă polemici în limba celui mai dușmănos stat statului român.

Mentalitatea maghiară.

În opoziție cu tendințele actuale ale popoarelor pentru evitarea războiului, pentru calmarea oricăror periculoase încercări ce ar putea favoriza iscarea războiului, curenul ce-a luat naștere în statul vecin nouă, are în aparență caracterul unei provocări ce-ar putea să aibă efect drept războiul.

Toate forțele puse în mișcare pentru justificarea curentului, a propagandei și eventual a unei răspunderi în cazul iscării vre-unui conflict aruat din partea Ungariei, nu dovedesc altceva decât că ea, Ungaria, se izolează pe zi ce merge din concertul statelor europene. Lipsit de normal, acest mers al lucrurilor va sfârși odată ca căderea sistemului profesc de a guvernă, într-o țară în care necesitățile de trai ale indivizilor impun alte obiceiuri în conducerea unui stat, decât alimentarea infierbântării sterile a capetelor. Ungaria n'are nevoie acum de propagandă pe care o finanțează astăzi cu parale ce-ar putea să sglveze populația ei de-o sărăcie către care se îndreaptă. Tânăra generație carea acum se formează și care mai ales, a intrat în hora aceasta periculoasă a speranțelor ce nu se pot realiza atâta timp cât vecini le vom fi noi, sârbii și cehii, va fi cuprinsă nu peste mult de deprimare, ce le va destinde ființa lor și o desnădejde demoralizatoare le va reduce energiile, inevitabil atunci, vom asista la un dezastru moral și material.

Dar am spus că în aparență acest curent ar fi cauza al cărei efect ar fi mai curând sau mai târziu războiul.

În aparență pentru că nici un motiv nu există să credem că această țară redusă la proporțiile ei firești, din punct de vedere etnic, ar putea să fie în curentul mondial pacifist, un element ce-ar putea să spargă frontul păcii care încet dar sigur, se realizează. Curent, care nu e sprijinit efectiv, adică oficial de nici-o țară de cât de câte un singuratic miliardar sau lord amăgit sau interesat, va tinde să lăncezească, și cu timpul va fi nevoie de artificii să fie menținut, așa cum au fost cele de zilele petrecute de curând. Efectul care l-a făcut din punct de vedere practic, aceste exhibiții sgomotoase, a fost nul, neimpresionând decât pe cei cari nu văd mai mult de vârful nasului lor, contagionând tendențios și pe neprecăuții dela noi. Atunci când statul, din motive de ordin preventiv și conciliativ, trece cu vederea participarea la aceste manifestații cari se îndreaptă și în potriva noastră și încă în mod fățș și aproape oficial, a unor profesori, gazetari, etc., cari ca răsplată a sacrificiilor ce statul depune pentru ei, susțin fără rost o propagandă ostilă țării a cărei cetățeni sunt, ei sunt în stare să treacă orbi prin aceste elementare norme de precauție și bun simț ce li se impun în asemenea ocazii.

Să nu se creadă că această mentalitate maghiară, îndrăzneată, aproape impertinentă, (relatările ziarului Ellenzék, asupra cazului dela Sibiu, cu studenții francezi), lipsită deci de bunul simț ar putea fi caracterizată ca civilizată.

Civilizația înlesnește în timp de pace, raporturile, între indivizi și popoare și împinge omenirea la formele perfecte ale traiului, baza propășirii sale.

Ungaria și naționali săi, se exclud singuri din cadrul acestor norme, iar efectul nu peste mult îl vor vedea, dar mai ales îl vor simți.

Ieg.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN